

Zajedništvo

Stanković, Amalija

Master's thesis / Diplomski rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Arts Academy / Sveučilište u Splitu, Umjetnička akademija**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:175:703970>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-06-28**

Repository / Repozitorij:

[Repository of Arts Academy](#)

SVEUČILIŠTE U SPLITU
UMJETNIČKA AKADEMIJA

ODSJEK: LIKOVNA KULTURA I LIKOVNA UMJETNOST

SPECIJALIZACIJA: SLIKARSTVO

ZAJEDNIŠTVO
DIPLOMSKI RAD

Mentorica: doc. dr. art. Gloria Oreb

Studentica: Amalija Stanković

Split 2022. godina

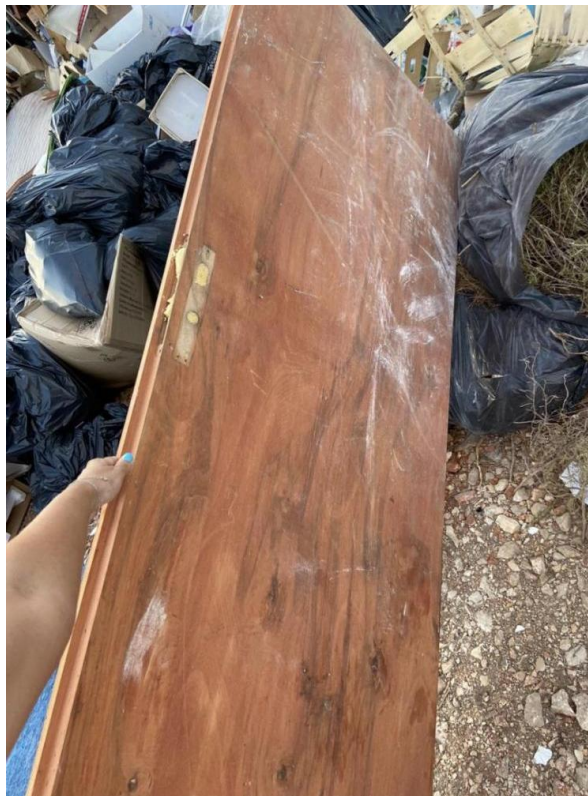
Sadržaj

1. Uvod	3
2. Tema praktičnog diplomskog rada	4
3. Kroz povijest	4
3.1. Ono što je odbačeno postaje novo	5
4. O crtežu	5
4.1. Crtež uljenom	6
5. Ishod	7
5.1. Ideja diplomskog rada	7
5.2. Utjecaj i inspiracija	8
5.3. Izvedba i proces	8
6. Zaključak	11
7. Literatutra	12
8. Popis slika	12

1. Uvod

„Nije umjetnost u tome što prikazujemo nove stvari,
nego u tome ako ih pokazujemo kao novost.”

(Ugo Foscolo)

Sl. 1. Materijal za podlogu

Praktični diplomskog rad baziram crtajući ugljenom na različitim prirodnim podlogama. Odabrani materijal za podlogu, u ovom slučaju drvena vrata koja sam pronašla odbačena poslužila su mi kao osnova za obradu te crtež.

2. Tema praktičnog diplomskog rada

Svoje trenutno nadahnuće, osim u slikarstvu, pronalazim u tiskanim riječima, prirodi, pjesmama, a ovaj put i u odbačenim predmetima, pritom kreirajući ponovno rađanje umjetnosti. Tako banalni i predvidljivi predmeti poprimaju novo značenje.

Smatram da reciklažna instalacija ne treba biti nužno lijepa, niti nužno ružna. Ona je više poput kovine koju se postupno pretvara u zlatnu polugu. Vrlo jednostavni prikazi jesu ljepota u svemu tome.

3. Kroz povijest

Mnogi umjetnici za izradu svojih djela koriste otpad. Nađen, gotov i već korišten predmet postao je primamljivom građom iz koje je nastajala umjetnost. Neki umjetnici time pokušavaju izravno osvijestiti javnost o vrsti otpada u našem društvu, dok drugi upotrebljavaju reciklirane materijale jednostavno zato da bi ljude primorali na promišljanje o običnim i starim stvarima koji se na kreativan način mogu preoblikovati u nešto sasvim novo i drugačije.

Prekretnicu u poimanju umjetnosti i shvaćanju umjetničkog djela učinio je Marcel Duchamp još početkom 20. stoljeća, stavljajući predmet iz svakodnevnog života u kontekst umjetnosti (poznati „pisoar“, prvi ready made).

Picasso, primjerice, za „rogove bika“ koristi odbačeni upravljač bicikla, a otpadne predmete i materijal u svom umjetničkom izražavanju koriste i mnogi drugi umjetnici, posebice predstavnici pop arta te konceptualne umjetnosti.

Sl. 2. Pablo Picasso, Bikova glava, 1942.

3.1. Ono što je odbačeno postaje novo

Otpad je materija koja u sebi nosi beskrajnu količinu informacija, i to informacija svih vrsta. Takva materija na najneposredniji način dokumentira običaje i oblike nečijeg ponašanja. Posezanjem za određenim predmetom, umjetnik briše njihov identitet. Utiskivanjem osobnoga znaka u izabrani predmet, ili upotrijebljenu materiju daje im drugi život. I stvara se nešto potpuno novo, čega je zaista vrijedno stvoriti.

4. O crtežu

Crtež jest grafički prikaz oblika na nekoj površini kao i slika predmeta ili pojava rađena s pomoću crtačkog materijala i pribora. Oblici se u crtežu prikazuju crtom (linijom), obrisom. Elementi crteža su linija, tekstura, točka, ton, ploha i boja. Jedni od najpoznatijih umjetnika koji se bave crtežom su Leonardo da Vinci, Raphael, Sebastiano Ricci, Pablo Picasso i Jean-Michel Basquiat. Crtež je jedan od važnijih segmenata u znanosti te su pomoću njega usađena temelja priznavanja i razvoja znanosti.

Crtež postoji od kada postoji čovjek i on nam ukazuje na prve tragove kulture (crteži u špiljama i na stijenama). On je način univerzalnog izražavanja u likovnoj umjetnosti. Svako umjetničko djelo pa tako i crtež sadrži formu koja se odnosi na formalne, vanjske aspekte umjetnosti tj. likovne elemente, liniju, teksturu, ton, točku, plohu i boju.

Umjetnički je crtež osnova svih oblika likovnog stvaranja: grafike, slikarstva, kiparstva, arhitekture i oblikovanja. Crtež nastaje pomoću mekanih, suhih i tekućih materijala koji se nanose potezom ili tragom crtačkog sredstva po plohi. U početku su plohe po kojima se crtalo bile površine iz prirode (litica, kamen, spilja), a tek znatno kasnije je čovjek počeo crtati po papirusu i drugim materijalima. U samim počecima čovjek se služio raznim materijalima za crtanje kao što je ugljen i komadići raznih ruda, a tek se kasnije počinje služiti ptičjim ili čeličnim perom, kistom te danas nama poznatim priborima i instrumentima crtanja. Vjeruje se da se crtanje koristilo kao specijalizirani oblik komunikacije prije izuma pisanog jezika, što je vidljivo kao trag u špiljskom slikarstvu prije otprilike 30 000 godina.¹

4.1. Crtež ugljenom

Ugljen je jedan od najstarijih materijala za crtanje. Još su davni predci njime crtali po stijenama pećina. Nastaje procesom karbonizacije (pougljenjivanja), odn. koncentriranjem ugljika u biljnim ostacima prekrivenima mlađim sedimentima.

Nekad mrvljivi komadi spaljenoga drva danas se mogu dobiti u obliku štapića kojim se može crtati na dva načina. Ako ga držimo okomito u ruci, ugljen ostavlja trag u obliku crte. Ako ga položimo horizontalno na papir i crtamo cijelom njegovom površinom, ostavljat će trag u obliku plohe/mrlje. Taj je drugi način crtanja pogodan za sjenčanje nacrtanih oblika jer se pritiskom ruke postižu plohe različitih tonskih vrijednosti. Ugljen ostavlja suh i prašnjav trag na papiru zbog čega gotov crtež treba fiksirati, tj. učvrstiti za podlogu fiksativom ili lakom za kosu. Sve vrste hrapavoga bijelog ili toniranog papira upotrebljavaju se kao podloga za crteže ugljenom.²

¹ Jakubin, M., Vodič kroz povijest umjetnosti, vremenska lenta, Zagreb: Školska knjiga, 2003.

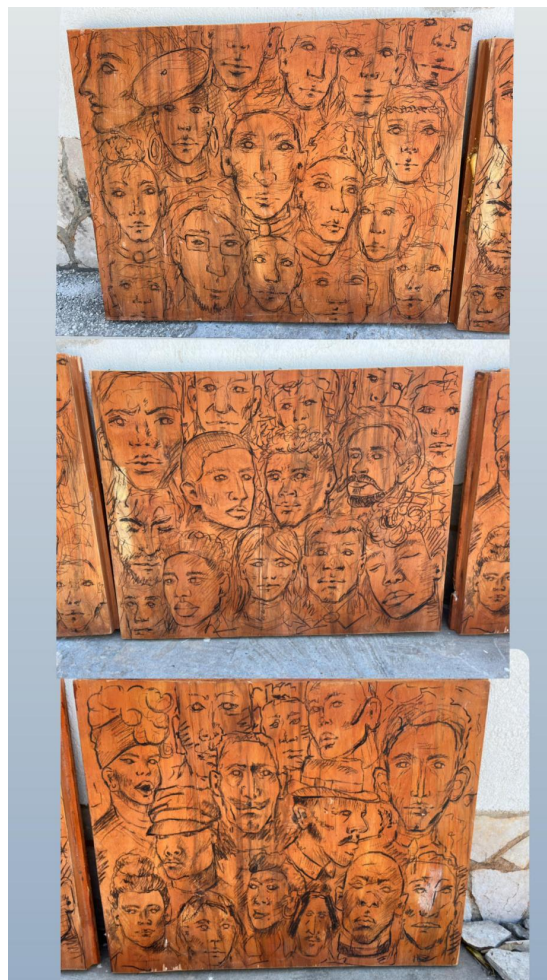
² Ugljen, *Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje*. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2021. (Pristupljeno 2.3.2022.)

5. Ishod

5.1. Ideja diplomskog rada

Ideja diplomskog rada dolazila je jednim dijelom iz unutarnjeg instinkta. Rad je započet u vrijeme društvene izolacije, u vrijeme pandemije. Vrijeme kada su nam ograničili druženja, okupljanja, dodir i bliskost. Događa mi se često da kroz rad izreknem neke stvari koje nisam znala, osim intuitivno i onda s vremenom dođem do čvršće spoznaje, vidim da je rad anticipirao neko uvjerenje i odgovor. Radovi su nastajali iz autentičnih kreativnih impulsa.

Tek kada ti nešto izmič, shvaćaš koliko je to zapravo značilo. I zato sam u svojoj dubokoj podsvjesti gradila jedan svijet gdje smo svi zajedno, bez ograničenja. U neopterećenoj bliskosti i zajedništvu. Iako nam život pruža brojne izazove i poteškoće, znajmo da je sve prolazno.

Sl. 3. Prikaz ljudskih lica, triptih

5.2. Utjecaj i inspiracija

Nije lako odrediti utjecaj, jednostavno radim i rad se prirodno hrani onim što mu je potrebno. Potpuno oslobođen, nesputan ograničenjima te specifičan u tome što može prikazati u velikom formatu.

Sl. 4. U procesu izrade

5.3. Izvedba i proces

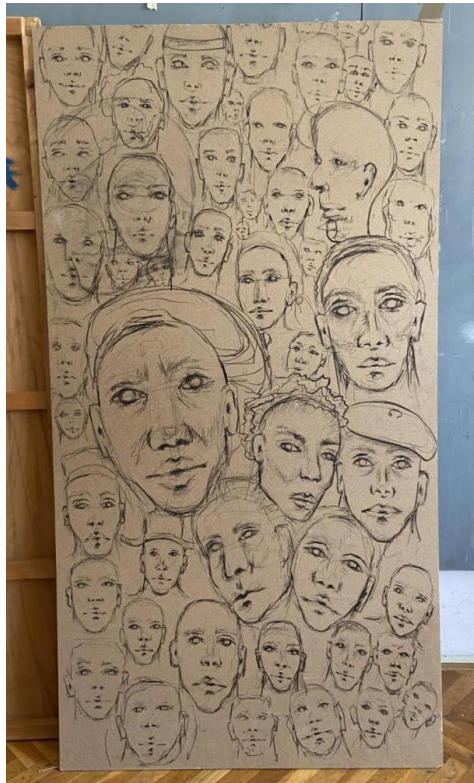
Nakon što sam odabrala spomenuti materijal za praktični rad, prebacila sam velike formate drvenih materijala na akademiju. Sve površine su najprije tretirane tako što su pobrušenje brusnim papirom jače granulacije, te zatim mekanim brusnim papirom. Višak drvenog materijala, koji je izlazio iz okvira forme, otklonjeni su tako što sam ih otpilala sa ručnom pilom. Sam izbor i upotreba materijala za rad bitni su za sami stvaralački proces. Odabirujući određeni materijal činimo prvi korak pri ostvarenju svoje vizije.

Vrsta materijala direktno utječu na formalne karakteristike djela.

Za svoj rad izabrala sam ugljen, on se prije svega razlikuje od olovke po tome što je mekši i što ostavlja prašan, maglen trag koji daje posebnu mekoću, toplinu i nježnost toj crti, a i crtežu. Prašina je sastavni dio crteža. Lako se sjenča, crtež izgleda na kraju kao da gledamo kroz maglu, linija treperi u toj prašini bila ona uža, šira ili veća. Omogućuje liniji da bude jako svjetla do intezivno crne, linije se lako skidaju i razmazuju.

Sl. 5. Proces rada

Sl. 6. Prikaz prvog dijela rada prije fiksiranja

Nakon crteža s ugljenom nanjela sam sredstvo za sredstvo fiksiranje kako bi rad ostao fiksiran i onemogućila mu razmazivanje i brisanje linija.

Sl. 7. Prikaz drugog dijela pratičnog rada

Sl. 8. Detaljni prikaz

6. Zaključak

Kultura i umjetnost su identitet jednog naroda. To je ono što nas razlikuje od svih drugih! Zato nam umjetnost i treba. Život koji smo u jednom periodu imali, bez kazališta, kina, filmova, plesa, glazbe... Na što bi svijet izgledao? Umjetnost nam jednostavno treba za oplemenjivanje duše. Umjetnost nas smiruje, odmara, distancira od problema, uvodi u neke nove svjetove daleko od svakodnevnice i stresa. Nastavljam gledati širom otvorenih očiju, vidjeti ljepotu i u malim sitnim stvarima, pa bile one i odbačeni materijali. Sreća je u našim očima i kako se nosimo sa trenutačnom situacijom, na kraju se sve svede da je u našoj glavi sve i kakve su nam postavke.

7. Literatutra

Jakubin, M., Vodič kroz povijest umjetnosti, vremenska lenta, Zagreb: Školska knjiga, 2003.

Ugljen, Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2021. (Pristupljeno 2.3.2022.)

Glava bika, 1942., Pablo Picasso, Paintings, Quotes, & Biography preuzeto sa:

<https://www.pablocicasso.org/bull-head.jsp> (6.4.2022.)

8. Popis slika

<i>Sl. 1 . Materijal za podlogu</i>	<i>3</i>
<i>Sl. 2 . Pablo Picasso, Bikova glava, 1942.</i>	<i>5</i>
<i>Sl. 3 . Prikaz ljudskih lica, triptih</i>	<i>7</i>
<i>Sl. 4 . U procesu izrade</i>	<i>8</i>
<i>Sl. 5 . Proces rada</i>	<i>9</i>
<i>Sl. 6 . Prikaz prvog dijela rada prije fiksiranja</i>	<i>10</i>
<i>Sl. 7 . Prikaz drugog dijela pratičnog rada</i>	<i>10</i>
<i>Sl. 8 . Detaljni prikaz</i>	<i>11</i>